

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1

בפני כב' השופטת ורד שביט פינקלשטיין

תובע: י' ל'

ע"י ב"כ עו"ד שמואל אלמגור ועו"ד אסד דבור

-נגד-

נתבעים: 1. נ' ל'

2. ב' ל'

ע"י ב"כ עו"ד רמי צוברי

3. ל' ל'

2

פסק דין

3

4

1. מונחת לפני תובענה לפינוי וסילוק יד שהגיש אח כנגד שני אחיו ואחיינו.

5

6

הצדדים להליך, טיבו וטבעו:

7

8

2. א. התובע והנתבעים 1 ו-2 (להלן: "הצדדים") הם אחים, ילדיה של המנוחה ל' ע' ז"ל ...
(להלן: "המנוחה"; "האם").

9

10

11

ב. למנוחה בן נוסף מר א' ל' (להלן: "האח א'") ושלוש אחיות אשר אינן צד להליך שלפני.

12

13

14

3. יצוין, כי הנתבע 3 הוא בנו של האח א', אחיינם של הצדדים.

15

16

4. המנוחה ובעלה ש' ע' ת.ז. ... ז"ל (להלן: "המנוח") היו בעלי זכויות חכירה לדורות של מגרש ועליו בית מגורים הידוע כגוש --- חלקה --- ב --- (להלן: "הנכס"; "המקרקעין"; "הבית").

17

18

19

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1
2 5. ביום 25.7.92 הלך המנוח לעולמו והותיר אחריו צוואה בעדים מיום 9.5.84, במסגרתה ציווה
3 את מלוא רכושו לרבות זכויותיו בנכס למנוחה.
4
5 6. ביום 23.7.07 הלכה המנוחה לעולמה והותירה אחריה צוואה בעדים מיום 22.1.04 (להלן: "הצוואה").
6
7
8 7. בצוואתה ציווה המנוחה את כל רכושה לתובע, כדלקמן:
9
10 "1. כל רכושי מכל מן וסוג שהוא, בין בנכסי ניידים, ובין בנכסים דלא ניידים, ובין
11 בנכסים דלא ניידים, לרבות כספים – בכסף ישראלי ו/או במטבע זר, מקרקעין, ניירות
12 ערך, תכשיטים וכל רכוש אחר, הנני מצווה לבני, י' ל' ת.ז.
13 2. אני מבקשת מכל בני משפחתי כי יעשו הכל, כדי שרצוני זה, האחרון, יבוצע
14 במלואו וכי צוואתי זו תקויים כלשונה.
15 3. אני מצהירה כי זו צוואתי. הנני מבטלת כל צוואה קודמת אשר עשיתי וכל צוואה
16 כאמור, תהא לאחרי חתימת צוואתי זו, בטלה ומבוטלת".
17
18 8. ביום 10.1.08 ניתן צו לקיום הצוואה על ידי הרשם לענייני ירושה.
19
20 9. יצוין, כי עוד בחיי המנוחה ובמשך שנים רבות, התגוררו הנתבעים 1 ו-2 בבית המגורים
21 ובמחסן שנבנה על המקרקעין.
22
23 10. ביום 28.9.06 מונה הנתבע 2, בהסכמת אחיו ואחיותיו, כאפוטרופוס על גופה של המנוחה.
24
25 11. לאחר פטירת המנוחה, המשיכו הנתבעים 1 ו-2 להתגורר במקרקעין. בשלב מסוים, עבר
26 הנתבע 3, בהסכמת התובע, להתגורר בחלק מהמקרקעין.
27
28 12. במהלך חודש אוקטובר 2009 שילמו הנתבעים 1 ו-2 למנהל מקרקעי ישראל (להלן: "המנהל")
29 תשלומים שונים בגין המקרקעין בסך כולל של 117,219 ₪. כך, ביום 2.10.09 שילם הנתבע 2
30 סך של 56,696 ₪ עבור חובות שהצטברו על המקרקעין, ואילו ביום 29.10.09 שילם הנתבע 1
31 דמי היוון בסך של 60,523 ₪ (ר' אישורי תשלומים כנספחים א' ובי' לכתב ההגנה).
32
33 13. הלכה-למעשה, רק לאחר ביצוע התשלומים למנהל, ניתן היה לרשום את זכויותיו של התובע
34 במקרקעין בלשכת רישום המקרקעין; ואכן, ביום 7.12.09, לאחר שסולקו מלוא החובות

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 שרbcו על המקרקעין ושולמו דמי ההיוון, נרשם התובע כבעלים של מלוא הזכויות בנכס
2 בהתאם לצו קיום הצוואה.
3
4 14. במהלך כל התקופה ממועד פטירת המנוחה ועד בסמוך להגשת תביעה זו, ניהלו הצדדים
5 משאים ומתנים בנוגע לחלוקת הזכויות במקרקעין ואף הועלו הסכמות כאלו ואחרות על
6 הכתב, אולם ניסיונות אלו לא צלחו.
7
8 15. ביום 26.6.12 הגיש התובע את התביעה דנן, במסגרתה עתר לפינוי וסילוק ידם של הנתבעים
9 מהמקרקעין. לטענת התובע, נאלץ להגיש את התביעה בליט ברירה לאחר שכל הניסיונות
10 להגיע להבנות עם הנתבעים 1 ו-2 לא צלחו. כן עתר התובע לחייב את הנתבעים 1 ו-2 בדמי
11 שימוש ראויים בגין מגוריהם במקרקעין, אולם בהמשך וויתר על דרישה זו.
12
13 16. ביום 24.12.12 הגישו הנתבעים 1 ו-2 כתב הגנה, במסגרתו טענו כי התובע אינו הבעלים
14 "האמיתי" של המקרקעין, אלא מונה כ"נאמן" בלבד וזאת לצורך חלוקת המקרקעין בהתאם
15 לרצונה של המנוחה באופן שכל אחד מארבעת הבנים יקבל 1/4 מהמקרקעין וכל אחת מהבנות
16 תקבל 30,000 ₪. כן לדברי הנתבעים 1 ו-2 במהלך השנים ניהלו הצדדים משאים ומתנים
17 לצורך חלוקת המקרקעין בהתאם למתווה הנ"ל. יצוין, כי לכתב ההגנה צירפו הנתבעים
18 טיוטות הסכמים והסכמים בכתב אשר נערכו כביכול בין הצדדים עובר להגשת התביעה.
19
20 17. לאחר הגשת התביעה, נעשו ניסיונות נוספים וממושכים הן על ידי בית המשפט והן על הצדדים
21 על מנת להביא את הצדדים לסיום המחלוקת בהסכמה. ביום 15.9.13 בעיצומה של חקירת
22 התובע ביקשו הצדדים להפסיק את הדיון על מנת להגיע להסכמות ולייתר הכרעה משפטית.
23
24 18. ביום 6.1.14 גיבשו הצדדים עיקרי הסכמות אשר הועלו על הכתב בפרוטוקול הדיון, ואלו הם:
25 **"ב"כ הצדדים:**
26 הגענו לעקרונות הסכם כדלקמן:
27 1. הבעלים של הנכס, התובע, יקבל נטו ליד, תמורת הזכויות שלו בנכס –
28 1,900,000 ₪ נטו.
29 2. חלק מהמגרש יימכר לצד ג' שיביאו אותו הנתבעים. עסקת המכר תתבצע בין
30 צד ג' לבין הבעלים הרשום, התובע.
31 3. לא ייחתם הסכם מול צד ג' כל עוד לא תוכח יכולת כלכלית ועמידה בתנאי
32 הסכם של הנתבעים להשלמת הכספים עד לסך של 1,900,000 ₪ נטו לתשלום.
33 4. העסקה תתבצע בתוך 9 חודשים מיום חתימת ההסכם.
34 5. במידה והעסקה לא תתבצע – הבעלים של הנכס ימכור את הנכס לכל קונה
35 פוטנציאלי שהוא ימצא לנכון.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 .6 חלוקת הכספים, לאחר המכירה, תתחלק כראות עיניו של התובע.
2 .7 הנתבעים מתחייבים להתפנות מהנכס ואין להם שום זכות תביעה כמחזיקים.
3 .8 הצדדים מתחייבים לשתף פעולה ולחתום על כל מסמך שיידרש, ככלל
4 שיידרשו".
5
6 .19 בהחלטתי מיום 6.1.14 הוריתי כי הצדדים יערכו הסכם כולל ויעבירו אותו לעיון בית המשפט
7 טרם הדיון שנקבע ליום 15.1.14. כן קבעתי כי ככל שהצדדים לא יגיעו להסכמות – אקבע את
8 התיק להמשך שמיעת הוכחות.
9
10 .20 בדיון ביום 15.1.14 ביקשו הצדדים פרק זמן נוסף של 45 ימים לצורך גיבוש הסכם כולל.
11 בהחלטתי מאותו היום נעתרתי לבקשה, תוך שקבעתי את התיק להמשך שמיעת הוכחות ליום
12 3.9.14 ו-4.9.14.
13
14 .21 דא-עקא, בדיון ביום 3.9.14 הודיעו הצדדים כי לא הצליחו להגיע להסכם כולל. משכך, לא
15 היה מנוס אלא להמשיך במתווה שנקבע לשמיעת ההוכחות.
16
17 .22 בתאריכים 4.9.14 ו-18.6.14 הושלמה חקירת התובע; ביום 18.6.14 נחקר האח א', אשר הובא
18 לעדות מטעם התובע; ביום 2.3.16 נחקרה גבי א' א' (להלן: "גב' א'"), גרושתו של הנתבע 1,
19 אשר הובאה לעדות מטעם הנתבעים 1 ו-2 וכן נחקרו הנתבעים 1 ו-2. בתום הדיון הוריתי על
20 הגשת סיכומים בכתב.
21
22 .23 לשם השלמת התמונה, יצוין, כי ביום 9.1.14 הגישו שתיים מבנותיה של המנוחה, גבי ש' ק'
23 (להלן: "גב' ק'") וגבי ד' ב' (להלן: "גב' ב'"), תובענה לביטול צו קיום הצוואה שניתן אחר
24 המנוחה בין היתר בשל פגמים מהותיים שנפלו, כך לטענתן, בצוואה גופה (ת"ע 41193-08-14).
25 בשלב מסוים חזרה בה גבי ב' מהתובענה וגבי ק' נותרה תובעת יחידה. הליך זה תלוי ועומד
26 ונקבע לשמיעת הוכחות ליום 6.12.16.
27
28 .24 לאחר הגשת סיכומי הצדדים, בשלה העת למתן פסק הדין.
29
30 טענות הצדדים:
31
32 .25 כבר עתה ייאמר כי הנתבע 3 הסכים לפנות את הנכס, כך שאין מניעה להורות על פינויו מהנכס.
33 עיקר המחלוקת מתמקדת במישור היחסים שבין התובע לבין הנתבעים 1 ו-2 (מכאן ואילך

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 ולצורך הנוחות, יכוננו: "הנתבעים". אדרש עתה לפירוט טענות הצדדים במחלוקת שנתגלעה
2 ביניהם.
3
- 4 26. לטענת התובע, יש להורות על פינוי הנתבעים מהנכס בשל מכלול הטעמים הבאים:
5
- 6 א. התובע הוא הבעלים הרשום של המקרקעין בלשכת רישום המקרקעין ודי בכך על מנת
7 להעביר את נטל ההוכחה אל כתפי הנתבעים להראות שהם מחזיקים במקרקעין כדין
8 ואינם בבחינת "מסיגי גבול".
9
- 10 ב. אמנם, במהלך חמש השנים שלאחר פטירת המנוחה, התגוררו הנתבעים במקרקעין
11 באישור התובע, אולם התובע לא וויתר באף שלב על זכותו לעתור לסילוק ידם של
12 הנתבעים מהמקרקעין, אלא ניסה לשכנעם לפנות את המקרקעין או לרכוש חלקים
13 ממנו במחיר סביר תוך התחשבות ביכולתם הכלכלית ומתוקף היות הצדדים - אחים.
14
15
- 16 ג. הנתבעים מנסים להיתלות בטענה שעצם ניהול המו"מ עמם בהזדמנויות שונות, ואף
17 באמצעות ב"כ התובע, מלמד על היות התובע נאמן בלבד ומקנה להם זכויות בנכס.
18 אולם, רצונו של התובע לעזור לאחיו שהינו רצון מוסרי גרידא אינו הופך את התובע
19 לנאמן על המקרקעין. לא זו אף זו, אין בהליכי מו"מ כדי לאיין את גילוי הדעת הברור
20 של התובע לפיו הנתבעים מחזיקים במקרקעין ללא הסכמתו וממילא הליכי המו"מ
21 בין הצדדים לא צלחו ואף בוטלו במסמך מאוחר יותר אשר נחתם הן על ידי התובע
22 והן על ידי הנתבע 1.
23
- 24 ד. על פי הפסיקה, אין אפשרות לרכוש זכויות במקרקעין על יסוד חזקה או שימוש. גם
25 אם הנתבעים מחזיקים במקרקעין על פי רישיון מכללא, הרי שרישיון זה הוא הדיר
26 וניתן לביטול בכל עת על ידי התובע. הלכה-למעשה, בעצם הגשת התביעה ביטל התובע
27 רישיון זה.
28
- 29 ה. הנתבעים מודים כי לפני הגשת התביעה, שלח אליהם התובע מכתבים ודרש מהם
30 לפנות את המקרקעין וכן דרש מהם דמי שימוש ראויים. אולם, התובע אישר כי וויתר
31 על הדרישה לדמי שימוש ראויים מאחר שלא רצה להעמיק את הקרע בין אחיו וכן
32 מאחר שהסכום ששילמו הנתבעים בסך של כ- 117,219 ₪ היה בו כדי לכסות את דמי

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 השימוש שלהם במקרקעין לתקופה של 5 שנים ממועד פטירת המנוחה (על פי תחשיב
2 של דמי שכירות חודשיים בסך של כ – 2,000 ₪ לחודש).
3
4 .ו. הנתבעים טוענים טענות סותרות. מחד, טוענים כי התובע ימכור את החלק האחורי
5 של המגרש ויתחלק בתמורתו עם האח א' בעוד שהנתבעים יוותרו הבעלים של החלק
6 הקדמי של המגרש בו בנוי בית המגורים, אולם מאידך טוענים כי הבית שייך לכל
7 האחים והאחיות.
8
9 ז. הנתבעים ניצלו את רצונו של התובע להגיע עמם להסכמות ופעלו לעיכוב ההליך
10 המשפטי בחוסר תום לב ולבסוף העדיפו הכרעה משפטית על פני פינוי מרצון. הלכה
11 למעשה, הנתבעים לא הציעו כל הצעה רצינית ועניינית לרכישת הנכס, ומשכך אין
12 להם אלא להלין על עצמם.
13
14 ח. הנתבעים לא הציעו כל ראיה או ראשית ראיה לכך שהתובע מחזיק בנכס בנאמנות
15 בהתאם לסעיף 2 לחוק הנאמנות, התשל"ט – 1979 שכן יצירת נאמנות היא על פי דין
16 ובמסמך בכתב ולא במילים ובטענות בעלמא. לא זו אף זו, הנתבעים לא הצליחו
17 להוכיח יצירת נאמנות קונסטרוקטיבית, מאחר שלא הם שילמו את מלוא התמורה
18 עבור רכישת הנכס, אלא התשלום ששילמו בסך 117,219 ₪ עבור סילוק החובות
19 למנהל מקרקעי ישראל, היווה דמי שימוש בגין מגוריהם בנכס.
20
21 ט. ככל שרצון המנוחה היה למנות את התובע כנאמן על רכושה וכן לחלק את המקרקעין
22 כנטען על ידי הנתבעים, הרי שהיתה מבטאת רצון זה בצוואתה. מעבר לכך, ככל
23 שמטרת הנתבעים היא לתקוף את הצוואה, היה עליהם לעתור בתובענה לביטול
24 הצוואה. אולם, הנתבעים הצהירו בחקירתם כי הם מקבלים את תוכן הצוואה ואין
25 להם כוונה לבטלה, ועל כן מושתקים כיום מלטעון טענות כנגד האמור בצוואה.
26
27 .27 מנגד, טוענים הנתבעים כי יש לדחות את התביעה לגופה, ואלו נימוקיהם:
28
29 א. התובע אינו הבעלים "האמיתי" של המקרקעין שכן המנוחה והאחים הפקידו בידיו
30 בנאמנות לחלק את בית המגורים על פי מתווה שנקבע מראש אותו ביקשה האם
31 לקיים. על פי מתווה זה נדרש התובע לחלק את הנכס לארבעת האחים בחלקים שווים
32 ולהעביר סך של 30,000 ₪ לכל אחת מהאחיות. בשים לב למתווה חלוקה זה, אין
33 ברישום התובע כבעלים של המקרקעין כדי להעיד על היותו הבעלים היחיד של מלוא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 הזכויות במקרקעין או על העדר זכויות למי מאחיו ואין בכך כדי לפגוע בכוונת האחים
2 והאם כי התובע ישמש כנאמן לצורך קיום רצון האם על פי המתווה הנ"ל.
3
- 4 ב. אין חולק כי המנוחה לא חפצה בנישול שני בניה, הנתבעים 1 ו-2, מעזבונה כל שכן
5 מבית המגורים ובפרט שהם חסרי קורת גג משלהם והתגוררו עם האם כמעט שנות
6 דור. יתרה מכך, המנוחה בוודאי לא חפצה לעשות כן לצורך העדפת התובע על פני
7 הנתבעים שכן התובע הוא אדם אמיד ובעל בית צמוד קרקע משל עצמו ב ---.
- 8
9 ג. התובע קשר עצמו באופן מובהק לתפקיד הנאמן לאם ולאחים על מנת לנהל ולחלק
10 את ענייני הרכוש על פי המתווה שפירטה האם עובר לפטירתה. הלכה למעשה, גם בחיי
11 המנוחה, נטל התובע על עצמו את ענייני הכספים והרכוש לניהולו, ואילו הנתבע 2
12 שהינו האח הקטן שהיה זמין והתגורר עם האם, נטל על עצמו את הדאגה הפיזית
13 לאמו, טיפל בכל ענייניה וצרכיה הפיזיים ואף שימש כאפוטרופוס על גופה של האם
14 על פי מינוי של בית המשפט.
15
- 16 ד. במקרה דנן, נוצרה נאמנות קונסטרוקטיבית למינוי התובע כנאמן על מנת לשמור על
17 נכסו של אחר בהתבסס על התנהגות הצדדים בפועל. בענייננו, אמנם התובע נרשם
18 כבעלים של המקרקעין בלשכת רישום המקרקעין, אולם לנתבעים קיימות זכויות
19 שביושר במקרקעין אשר נובעות מעצם היות התובע נאמן כלפיהם.
20
- 21 ה. התובע התנהג בפועל כמי שאינו הבעלים היחיד על הבית באופן שניהל עם הנתבעים
22 משאים ומתנים לחלוקה שוויונית ותואמת למתווה שהעלתה האם, חתם על הסכמים
23 עימם, קיבל מהם כספים על חשבון זכויותיהם במקרקעין בסכום ניכר באמצעות
24 תשלום חוב כבד למנהל ואף שילם באמצעותם דמי היוון. לא יעלה על הדעת
25 שהנתבעים ישלמו סכומי עתק בגין חובות למנהל ודמי היוון על מנת שהתובע יוכל
26 ליטול לעצמו ובשבילו את הבעלות המלאה על המקרקעין. שורת ההיגיון מלמדת, כי
27 הנתבעים שילמו את התשלומים למנהל בהיותם שותפים בנכס לכל דבר ועניין וכי
28 עצם רישום הזכויות בנכס על שם התובע לא היווה סתירה לתפקידו כנאמן כלפיהם.
29
- 30 ו. הנתבעים המשיכו להתגורר בבית גם לאחר פטירת המנוחה כדבר המובן מאליו
31 בהיותם הבעלים המשותפים של הזכויות במקרקעין בהתאם למתווה הנ"ל. השימוש
32 בבית נעשה באופן שוויוני על ידי חלוקת הבית למי שהיה זקוק לו. כך נקבע, כי שלושת
33 האחים שהם מחוסרי דיור יחלקו את הבית באופן שכל אחד מהם יוכל לעשות שימוש
34 בבית כפי צרכו. האח א' אשר מתגורר עם משפחתו בעיר אחרת, העדיף שבנו הנתבע

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 3, יתגורר במקומו בבית וכך היה. התובע והנתבעים ראו בישיבתם בבית לאחר פטירת
2 המנוחה מעין פתרון זמני ובמקביל ניהלו מו"מ ביניהם לחלוקת הבית על פי המתווה
3 עליו סוכם.
- 4
5 ז. היה ברור לנתבעים, לתובע ולאח א' שאם הבית יימכר לצד שלישי, לאחר תשלום כל
6 ההוצאות לא יוותר בידי הנתבעים סכום כסף מספיק לרכישת כל קורת גג. לכן, פעלו
7 הנתבעים והתובע לחלק את הבית באופן הבא: מאחר שמדובר במקרקעין שניתן
8 לבנות עליהם שתי יחידות דיור כפי שהדבר קיים במגרשים רבים באזור, סוכם כי
9 הבית הנמצא בחזית המגרש יהיה בבעלות הנתבעים 1 ו-2, ואילו יתרת המגרש בחלקו
10 האחורי תימכר לצד שלישי ואת תמורתה יקבל התובע כאשר מחלקו יעביר לאח א'
11 רבע מהזכויות. כן סוכם על תשלומי איזון בו ישלמו הנתבעים 1 ו-2 לתובע סך של
12 600,000 ₪ וכן סך נוסף של 45,000 ₪, קרי מחצית מהסכום המגיע לשלושת האחיות
13 (30,000 ₪ כפול 3 = 90,000 ₪). הדברים באו לידי ביטוי במסמך שכותרתו "סיכום
14 הבנות בין האחים למשפחת ל"י נושא תאריך 2.7.10 (אולם בפועל נחתם ביום 2.7.12)
15 שצורף כנספח ה' לתיק מוצגים מטעם הנתבעים. בהסכם זה מופיע התובע במפורש
16 כמי שמייצג גם את יתר האחים והאחיות.
- 17
18 ח. ממועד פטירת המנוחה ולאורך השנים, התנהלו הצדדים בהתאם להבנות ביניהם
19 במגמה להשלים את החלוקה בפועל ובעין כפי שסוכם ביניהם תוך תשלומי איזון
20 כאמור. במסגרת ההבנות הכלליות ועוד קודם לחלוקת המקרקעין בעין, שילמו
21 הנתבעים 1 ו-2 את תשלומי המנהל אשר לאחריהם רשם עצמו התובע כבעלים על
22 הבית, דבר שלא ניתן היה לעשות שעה שקיימים חובות למנהל. הנתבעים הסתמכו על
23 כך שבעצם מתן התשלומים למנהל הם יהיו בעלי הבית בחזית הנכס ועל כן מנוע
24 התובע מלטעון כיום כנגד תשלומים אלו שבוצעו על פי הסכם ההבנות בין הצדדים.
- 25
26 ט. התובע אישר במפורש כי המנוחה ביקשה להוריש לו את כל רכושה בגלל שסמכה עליו
27 וכי יהיה עליו לקבל את ההחלטה לחלוקת המקרקעין לאחים. מכאן, שהאמור
28 בצוואה אינו מעיד על כך שהתובע הוא הנהנה היחיד במקרקעין, אלא רק נאמן לאמו
29 לחלק את עזבונה לפי מתווה אחר שלא פורט בצוואה.
- 30
31 י. אין כל משמעות למסמך ביטול הסכם ההבנות מיום 2.7.10 לעיל שצורף כנספח ז'
32 לתיק מוצגים מטעם הנתבעים ומכל מקום התובע לא הוכיח את דבר ביטול ההסכם
33 ולא את נסיבותיו. עם זאת, אין בביטול ההסכם כדי לסתור את חובת הנאמנות שחב
34 התובע לאחיו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1
2 יא. משהודה התובע כי המנוחה ציוותה עליו לחלק את עזבונו גם לילדיה, הרי שבמסגרת
3 חובת הנאמנות שלו חב התובע כלפי אחיו, מחד, לנהוג על פי הוראותיה של המנוחה,
4 ומאידך, לפעול בהגינות ביושר ובסבירות תוך הפעלת שיקול דעת הוגן וסביר, מבלי
5 לקפח מי מאחיו, ובוודאי שלא לנהוג מנהל בעלים ולסלק את אחיו מביתם.
6
7 דיון והכרעה:
8
9 28. כבר בראשית הדברים ייאמר כי הגם שבעניינינו נעשו ניסיונות רבים ומאומצים להגיע לפתרון
10 מוסכם, אין לזקוף התנהלות זו לחובת התובע. ההיפך הוא הנכון. שוכנעתי כי נכונות התובע
11 להגיע לפתרון מוסכם ומיטיב עם הנתבעים נעשתה לפני משורת הדין, מטעמי צדק והוגנות
12 ועל מנת לשמור על אהוות האחים ושלום המשפחה. ברם, חרף ניסיונות מאומצים אלו, לא
13 צלח הדבר, ומשכך אין מנוס ממתן הכרעה משפטית.
14
15 29. נקודת המוצא לדיונו היא כי מלוא הזכויות במקרקעין נרשמו על שם התובע בלשכת רישום
16 המקרקעין מכוח צוואת המנוחה אשר קוימה כדין. אמנם, בפני בית המשפט תלויה ועומדת
17 תובענה לביטול צו קיום הצוואה שהגישה אחת האחיות, אולם הנתבעים בעצמם הודו כי אינם
18 תוקפים את הצוואה, אלא טענתם היחידה היא שהתובע מונה כנאמן על המקרקעין וכי
19 תפקידו לחלק את המקרקעין לכל האחים והאחיות בהתאם לרצון המנוחה, וזאת מבלי
20 להעלות כל טענה כנגד תוקפה של הצוואה. עוד יש להדגיש כי הנתבעים לא העלו כל טענה
21 בנוגע לזכויותיהם במקרקעין מכוח דיני הרישיון במקרקעין אלא התמקדו בטענת הנאמנות
22 בלבד, ומשכך לא מצאתי להידרש לטענה זו במסגרת פסק הדין.
23
24 30. בעניינינו, עיון בטענות הנתבעים בנוגע לקיומם של יחסי נאמנות, מגלה, כי למרבה הצער נפלו
25 הנתבעים לכלל טעות. הלכה-למעשה, הסכם נאמנות יכול להיווצר על ידי המנוחה בלבד, היא
26 בעלת הזכויות במקרקעין ולא על ידי הצדדים עצמם. הנתבעים אינם יכולים "להחליט" על
27 מינוי התובע כנאמן על רכושה של המנוחה לרבות על המקרקעין נשוא המחלוקת וממילא אין
28 בהסכמתם ו/או בהתנהגותם בפועל כדי להביא לכינון יחסי נאמנות בין המנוחה, היא בעלת
29 הזכויות בנכס לבין התובע כנאמן על המקרקעין. הנתבעים לכל היותר יכולים להיות הנהנים
30 של חוזה הנאמנות, אם וככל שיוכח שהסכם כזה אכן נוצר.
31
32 31. משכך, לנוכח האמור, יש לבחון בראש ובראשונה את השאלה האם המנוחה יצרה (או יכלה
33 ליצור) חוזה נאמנות בחייה בו מינתה את התובע כנאמן על הנכס על מנת שיחלק את הזכויות

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1 בו לילדיה, הנהנים, על פי המתווה הנטען על ידי הנתבעים. הכרעה בשאלה זו תקבע את גורל
2 התביעה - אם יוכח כי אכן נוצר חוזה נאמנות כאמור, יש להורות על דחיית התביעה, אולם
3 אם יוכח כי לא נוצר חוזה כאמור, יש לקבל את התביעה במלואה ולהורות על פינוי הנתבעים
4 מהמקרקעין. נפנה לבחינת מכלול שאלות אלו עתה.

5

6 יצירת חוזה נאמנות על פי רצון המנוחה בחייה :

7

8 32. כאמור, משמעות טענת הנתבעים למינוי התובע כנאמן, היא כי המנוחה, בהיותה הבעלים של
9 הנכס, יצרה בחייה חוזה נאמנות בו מינתה את התובע כ"נאמן" על מנת שיחלק את הזכויות
10 בנכס לאחר פטירתה, לילדיה – הנהנים, בהתאם למתווה החלוקה לעיל.

11

12 33. על מנת להידרש לסוגיה זו, יש לבחון תחילה את הכללים המנחים לכינון יחסי נאמנות.

13

14 יצירת נאמנות – כללי :

15

16 34. סעיף 1 לחוק הנאמנות, התשל"ט – 1979 (להלן: "חוק הנאמנות") מגדיר מהי נאמנות :

17

18 "נאמנות היא זיקה לנכס שעל פיה חייב נאמן להחזיק או לפעול בו לטובת נהנה או
19 למטרה אחרת".

20

21 35. כנלמד, נאמנות יכולה להיווצר לטובת נהנה – בין אם הוא יוצר הנאמנות ובין אם הוא צד
22 שלישי – או לצורך מטרה מסוימת.

23

24 36. אופן יצירת חוזה הנאמנות קבוע בסעיף 2 לחוק הנאמנות :

25

26 "נאמנות נוצרת על פי חוק, על פי חוזה עם נאמן או על פי כתב הקדש".

27

28 37. בענייננו, בהעדר מסמך בכתב המעיד על רצונה של המנוחה למנות את התובע כנאמן על
29 המקרקעין ומפרט את תנאי הנאמנות, יש לבחון את שתי החלופות הקבועות בסעיף 2 לחוק
30 הנאמנות לעיל, קרי יצירת נאמנות באמצעות חוזה שבעל פה או באמצעות כתב הקדש.

31

32

33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 יצירת נאמנות באמצעות חוזה שבעל פה :
- 2
- 3 38. חוזה נאמנות, ככל חוזה אחר, יכול להיעשות בעל פה, בכתב או בצורה אחרת, בכפוף לדין.
- 4 חוזה נאמנות יכול להיערך אף במשתמע, שכן קיבול הצעת חוזה על ידי נאמן אינו חייב להיות
- 5 באמצעות הודעה מפורשת. ניתן לומר שכאשר אדם מעביר נכס לזולתו ללא תמורה וכאשר
- 6 ההעברה אינה מיועדת לשמש מתנה, חזקה שהצדדים הסכימו ביניהם כי הנעבר יחזיק בנכס
- 7 כנאמן עבור המעביר או עבור מי שהמעביר קבע כנהנה (ע"א 3829/91 וואלס נ' נחמה גת פ"ד
- 8 מח (1) 801, 813 (1994) (להלן: "פרשת וואלס"); ע"א 4351/01 איתן ארז נ' מדינת ישראל
- 9 (פורסם במאגרים, 20.6.05)). בין אם מדובר בחוזה בכתב, בעל-פה או בחוזה משתמע "לעתים
- 10 קרובות נכרת חוזה-נאמנות ללא פורמליות או פירוט תנאי הנאמנות, בשל יחסי האימון
- 11 שיוצר הנאמנות רוכש לנאמן. במקרים אלה אין הצדדים מנסחים בבירור את טיב העסקה
- 12 ותנאיה" (ש. כרם, חוק הנאמנות, תשל"ט – 1979, בעמ' 185). במקרה כזה יש לפרש את
- 13 החוזה "לפי אומד דעתם של הצדדים, כפי שהוא משתמע מתוך החוזה ומנסיבות העניין,
- 14 ואולם אם אומד דעתם של הצדדים משתמע במפורש מלשון החוזה, יפורש החוזה בתאם
- 15 ללשונו" (סעיף 25 (א) לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג - 1973; פרשת וואלס לעיל).
- 16
- 17 39. במקרה דנן, לאחר בחינת טענות הצדדים והראיות שהוגשו ובהתאם להוראות הדין והפסיקה
- 18 הנוהגת, שוכנעתי כי יש לדחות את טענת הנתבעים בנוגע לקיומו של חוזה נאמנות בעל פה
- 19 שנערך על ידי המנוחה בחייה הן מן ההיבט העובדתי והן מן ההיבט המשפטי, כמפורט להלן.
- 20
- 21 מן ההיבט העובדתי :
- 22
- 23 40. טענת הנתבעים לקיומו של חוזה נאמנות בעל פה היא טענה כנגד נכונות הרישום בפנקסי
- 24 המקרקעין, ומשכך מוטל על הנתבעים נטל כבד ביותר (ע"א 2576/03 וינברג נ' האפוט' לנכסי
- 25 נפקדים (פורסם במאגרים, 21.2.07). בנוגע להיקף הראיות הנדרשות נקבע בת"א (תל-אביב)
- 26 228/92 ליסטר נ' דגני (פורסם במאגרים, 31.12.96) כדלקמן: "הלכה היא, כי מי שטוען כנגד
- 27 הרישום בפנקסים, שומה עליו לבסס טיעונו על ראיות של ממש, אף מעבר לאותם ראיות
- 28 לכאורה שמוטל על תובע להביא בנסיבות של תביעה אזרחית רגילה". בנסיבות אלו, על
- 29 הנתבעים להביא ראיות מוצקות בכמות ובאיכות הראויה על מנת לבסס את קיומו של חוזה
- 30 נאמנות בעל פה.
- 31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 ל כך יש להוסיף כי טענת הנתבעים היא טענה בעל פה כנגד מסמך בכתב, היא צוואת המנוחה,
2 כך שגם מן ההיבט הזה מוטל על כתפי הנתבעים נטל כבד ומוגבר ביותר שיש לבססו בראיות
3 מוצקות.
4
- 5 41. בענייננו, הדעת נותנת כי אם במהלך כל השנים הביעה המנוחה את רצונה וכוונתה לחלק את
6 המקרקעין בהתאם למתווה לעיל, ניתן היה להביא עדויות של צדדים שלישיים אשר שמעו
7 את רצונה של המנוחה בחייה. דא-עקא, העדות היחידה שהובאה מטעם הנתבעים, מלבד
8 עדותם שלהם, היא עדות גרושתו של הנתבע 1, גבי א'. למיותר לציין, כי אין מדובר בעדות של
9 עד חיצוני וניטראלי לסכסוך אלא עדות של צד מקורב לבעל הדין, ומשכך המשקל שיש ליתן
10 לעדותה הוא מופחת. כמו כן, הנתבעים בחרו שלא לזמן את שלוש אחיותיהם למתן עדות הגם
11 שלטענת הנתבע 1 מינוי התובע כנאמן על המקרקעין והמתווה לחלוקתם היה ידוע ומוסכם
12 גם עליהן (ר' עדות הנתבע 1 בעמ' 66 לפרוט' הדיון מיום 2.3.16, ש' 31- עמ' 67, ש' 3). הלכה
13 פסוקה היא כי בעל דין לא ימנע מבית המשפט ראייה שתהא לטובתו ואם נמנעו הנתבעים
14 מהבאת ראיות, אשר לפי תכתיב השכל הישר היו גורמות לגילוי האמת, יש להניח כי ראיות
15 אלו היו פועלות לחובתם (ע"א 465/88 הבנק למימון נ' סלימה, פ"ד מה (4) 655). לפיכך,
16 הימנעות הנתבעים מהזמנת עדים שיעידו לטובתם בכל הנוגע ליצירת חוזה הנאמנות בעל פה
17 על ידי המנוחה כנטען על ידם נזקפת לחובתם ופוגמת במהימנות גרסתם כי אכן נחתם חוזה
18 כאמור.
19
- 20 43. לגופו של עניין, גם לאחר בחינת העדויות והראיות מטעם הנתבעים אני סבורה כי הנתבעים
21 לא הניחו תשתית ראייתית מספקת הן לעצם קיומו של חוזה נאמנות בעל פה והן בנוגע
22 לתנאיו, ואפרט;
23
- 24 עדות הנתבע 1:
25
- 26 44. עדות הנתבע 1 היא העדות המרכזית מטעם הנתבעים להוכחת טענתם בדבר קיומו של חוזה
27 נאמנות בעל פה שנערך על ידי המנוחה בחייה. דא-עקא, מלבד הבל פיו של הנתבע 1 כי המנוחה
28 הצהירה כי בכוונתה לחלק את המקרקעין על פי המתווה לעיל, הצהרה אשר עומדת בניגוד
29 לאמור בצוואתה, אישר הנתבע 1 כי אין בנמצא כל מסמך המעיד על היות התובע נאמן ו/או
30 על חלוקת המקרקעין כאמור (ר' בעמ' 65 לפרוט' הדיון מיום 2.3.16, ש' 27). לא זו אף זו,
31 הנתבע 1 הודה כי היה נוכח במעמד החתימה על הצוואה, משמע לא העלה כל השגה על תוכנה
32 של הצוואה ב"זמן אמת" (עמ' 64 לפרוט', ש' 9-4) בעוד שטענתו כיום בדבר קיומו של הסכם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1 נאמנות בעל פה סותרת התנהלות זו. כמו כן, הנתבע 1 לא נתן כל הסבר לסתירה הקיימת בין
2 הצהרתו כי אין ברצונו לבטל את הצוואה לבין העלאת טענת נאמנות אשר עומדת בניגוד
3 לאמור בצוואה וכשנשאל על כך נתן תשובה לא עניינית ומתחמקת. כך מתוך עדותו:

- 4
- 5 ש"ש. אתה מאשר את הצוואה נכון?
6 ת. כן.
7 ש. מצד שני, אתה זוכר שכתבת את סעיף 10 והוא נמחק. מדובר בסעיף
8 שעוה"ד שלך רשם בכתב ההגנה שאולי הוא יבקש לבטל את הצוואה. אתה
9 זוכר שהיה סעיף כזה?
10 ת. לא זוכר.
11 ש. אני מאוד מתוסכל מזה. אם היה מקום לבקש בקשה לביטול צוואה – למה
12 אתם לא עושים את זה. למה אתם לא מבקשים לבטל את הצוואה ומבקשים
13 משהו אחר. אתה יודע מה ההבדל?
14 ת. לא יודע. אני יודע דבר אחד – הבאתי לו בנאמנות ורק נאמנות בלבד.
15 ש. הסכם הנאמנות שאתה מנסה להראות פה – זה עולם אחר מביטול הצוואה,
16 זה שני עולמות שונים או שזה אותם עולמות מבחינתך?
17 ת. ממה שאני זוכר זה עניין הנאמנות שנתנו לו.
18 ש. אז ביטול צוואה אתה לא הולך על זה?
19 ת. לא
20 ש. למה?
21 ת. מה שאימא שלי אמרה ככה ייעשה. הכל יתחלק ל – 4 אחים. זה הגרסה
22 שלי לאורך כל הדרך ואני לא אשנה אותה.
23 ש. הטענה שלך של הסכם נאמנות מול ביטול צוואה – זה טענות מנוגדות.
24 ת. כבר עניתי על זה" (עמ' 66 לפרוט' הדיון מיום 2.3.16, ש' 12-28).

25

26 45. בנסיבות אלו, משהנתבע 1 לא הביא כל ראיה חיצונית למעט עדותו שלו בנוגע לקיומו של
27 הסכם נאמנות בעל-פה שנכרת על ידי המנוחה בחייה ומשמצאתי כי עדות זו עומדת בסתירה
28 לאמור בצוואת המנוחה ואף להתנהלות התובע ב"זמן אמת" ומשנתבע 1 סומך ידיו על האמור
29 בצוואת המנוחה מבלי להעלות כל טענה אודות תוקפה של הצוואה, לא מצאתי כי יש בעדותו
30 כדי לסייע לגרסת הנתבעים להוכחת קיומו של חוזה הנאמנות בעל-פה.

31

32 עדות הנתבע 2:

33

34 46. בכל הכבוד, גם אין בעדות הנתבע 2 כדי לסייע לנתבעים בהוכחת טענת הנאמנות. הנתבע 2,
35 בהגינותו הרבה, הודה כי לא היה נוכח בשיחה שהתקיימה בין האחים והמנוחה בה הוסכם
36 כביכול כי התובע ימונה כנאמן על המקרקעין שכן באותה העת היה ילד קטן (עמ' 73 לפרוט'

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 הדיון מיום 2.3.16, ש' 16-23). כן אישר הנתבע 2 כי אין לו כל ידיעה אישית בנוגע להסכמות
2 ו/או להבנות שגובשו לפני פטירת המנוחה וכי קיבל את כל המידע אודות כך מאחיו (עמ' 73
3 לפרוט', ש' 32- עמ' 74, ש' 1).
- 4
- 5 47. משכך, עדות הנתבע 2 היא בבחינת "עדות שמיעה" שלא ניתן להסתמך עליה לצורך הוכחת
6 הטענה בדבר קיומו של חוזה נאמנות בעל פה כל שכן תנאיו.
7
- 8 עדות גב' א' :
- 9
- 10 48. גב' א' (להלן גם: "העדה") היא כאמור גרושתו של הנתבע 1 ולהם ילדה משותפת. גב' א'
11 העידה כי בתקופת נישואיה לנתבע 1 וגם לאחר גירושיהם היחסים בינה לבין חמותה,
12 המנוחה, היו טובים וקרובים וכי היתה מגיעה לבקר את המנוחה לפחות פעם בשבוע. לדברי
13 העדה בכל פעם שהיתה מגיעה לבקר את המנוחה בביתה, העלתה בפניה המנוחה את רצונה
14 להוריש את כל רכושה לארבעת בניה בחלקים שווים ולכל אחת מהבנות סך של 30,000 ₪ (ר'
15 בעמ' 61 לפרוט' הדיון מיום 2.3.16). עוד הוסיפה העדה ואמרה כי המנוחה הסבירה את רצונה
16 לחלק את רכושה באופן הנ"ל כדי "שלא יהיה מלחמות ושלא יריבו ביניהם ושיהיה שלום"
17 (שם, בעמ' 62, ש' 4-2). כן העידה העדה כי המנוחה לא סיפרה לה כי ערכה צוואה ואף לא
18 ידעה על דבר קיומה של הצוואה.
19
- 20 49. מלבד העובדה שמצאתי את עדותה של גב' א' תמוהה ובלתי סבירה, הרי שלא מצאתי בה כל
21 רלוונטיות להוכחת קיומו של חוזה נאמנות בעל פה שערכה המנוחה בחייה. בענייננו, אין
22 בדברים שאמרה המנוחה (או שלא אמרה) קודם לעריכת הצוואה כדי לשנות את העובדה כי
23 בסופו של יום בחרה המנוחה לערוך צוואה, בה הורשה את כל רכושה לתובע. גם לגופם של
24 דברים, תמוהה בעיני העובדה כי חרף היחסים הקרובים והחמים ששררו בין המנוחה לבין
25 העדה, לא מצאה לנכון המנוחה לספר לעדה על דבר עריכת הצוואה אשר תוכנה עומד בסתירה
26 לדברים שאמרה לה באופן עקבי ותדיר (כך לטענת העדה) קודם לכן. מסקנה זו מתחזקת
27 בפרט לנוכח דברי העדה כי המנוחה טרחה להדגיש בפניה כי רצונה לחלק את רכושה על פי
28 המתווה הנטען על מנת "שלא יהיו מריבות". כמו כן, דברי העדה כי המנוחה העלתה בפניה
29 את רצונה להוריש את רכושה לארבעת בניה בחלקים שווים בכל פעם שהגיעה לבקרה אינה
30 הגיונית ומוגזמת. למיותר לציין כי אמירה זו גם בעייתית כשלעצמה שכן המתווה לחלוקת
31 הרכוש הנטען על ידי המנוחה אינו שוויוני ועשוי להוות מוקד למריבות בין האחים, כפי שקרה
32 בפועל ולראייה – ההליך דנן וכן התביעה שהגישה גב' ק' לביטול צו קיום הצוואה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1
2 50. לאור כל האמור לעיל, לא מצאתי כי יש בעדותה של גב' א' כדי לסייע לנתבעים להוכיח
3 טענתם בנוגע לקיומו של חוזה נאמנות בעל פה שנכרת על ידי המנוחה.
4

5 עדויות התובע והאח א' :
6

7 51. מנגד, עדות התובע אודות רצונה של המנוחה להעביר את כל רכושה לרבות המקרקעין לידי
8 תואמת באופן מלא את האמור בצוואתה. לדברי התובע, אין כל סתירה בין העברת הבעלות
9 בנכס לידי לבין העובדה כי המנוחה סמכה עליו שבתור הבעלים של הנכס יקבל החלטה
10 מושכלת האם ובאיזה אופן יחלק את תמורת הנכס בין אחיו ואחיותיו וזאת בהתאם לצרכיו
11 של כל אחד מהאחים ועל פי שיקול דעתו הבלעדי (ר' עדות התובע בעמ' 12 לפרוט' הדיון מיום
12 15.9.13, ש' 27-עמ' 13, ש' 4; עמ' 22 לפרוט' הדיון מיום 4.9.14, ש' 27-29; עמ' 23 לפרוט', ש'
13 4-5; ש' 8-10, 12-15). התובע נשאל על כך חזור ושנה על ידי ב"כ הנתבעים ותשובתו בעניין
14 זה הייתה נחרצת וחד משמעית. כך מתוך עדותו :
15

16 **ת.** מה שאמא רצתה בצוואה שכל הבית יהיה רשום על השם שלי ואני אחליט
17 מה לעשות איתו. זה מה שרשום בצוואה. שנים לפני היא רדפה שאני
18 אחתום, אני אמרתי לה שלא עכשיו, היא באה אליו 3 פעמים בשבוע
19 וביקשה שאני אחתום כי היא לא סומכת עליהם רק עלי... (עמ' 12 לפרוט'
20 הדיון מיום 15.9.13, ש' 28-30).
21

22 וכן :
23

24 **ש.** אז היא אמרה שהיא סומכת עליך, תסכים איתי שהיא הייתה מעוניינת
25 שאתה למעשה תחלק גם לכל האחים שלך לבנים?
26 **ת.** היא לא הייתה מעוניינת כלום.
27 **ש.** מה היא רצתה שרק אתה תיקח?
28 **ת.** לא! לא בשום פנים ואופן! היא אמרה הבית שלך ואני סומכת עליך שתחלק
29 גם לאחים שלך. ואני יעמוד על זה.
30 **ש.** אז מה הבעיה בוא נעשה את זה עכשיו?
31 **ת.** לא. שהיא אמרה לי תבוא תחתום על הצוואה, אתה תקבל את ההחלטות.
32 אמרתי בסדר חתמתי נסגר העניין, אמרתי להם 1000 פעם בוא נמכור את
33 הבית ונסתדר, הם אמרו לא וחתמנו הסכמים ורצנו ובאנו ושום דבר לא
34 הצליח. אמרתי אני אמכור את הבית ואני אתן להם ככל שאני יכול, שהם
35 לא ירגישו מקופחים.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 ש. במועד עריכת הצוואה למה לא אמרת לאמא בצוואה בואי כבר מראש נחלק
2 אותה לחלקים?
3 ...
4 ת. אמא לא רצתה, היא סמכה עליי" (עמ' 23 לפרוט' הדיון מיום 4.9.16, ש' 22
5 – עמ' 24, ש' 4 ושי' 27).
6
7 52. עוד הוסיף התובע כי בקשת האם מהתובע לדאוג לאחיו ואחיותיו היתה בגדר בקשה בלבד
8 וכי האם נמנעה באופן מכוון מלהציע הצעה כלשהי בנוגע לאופן בו יחולק רכושה, אלא
9 הותירה את מלוא ההחלטה בידי התובע כבעלים של הנכס (עמ' 13 לפרוט' הדיון מיום
10 15.9.13, ש' 28). ברי, כי אין בעדות זו כדי להעיד כי מדובר ביחסי נאמנות אלא כי מדובר
11 בהענקת זכות בעלות מלאה לתובע בנכס ובכלל זה שיקול דעת מוחלט בנוגע לאופן בו יבחר
12 להעניק חלק מתמורת הנכס לאחיו ולאחיותיו לכשיימכר, אם לאו. כך מתוך עדותו:
13
14 ש. אמא שלך מחליטה לכתוב בצוואה לטובתך, אבל כפי שאתה אומר היא
15 סמכה עליך ואני מבין שאתה בהגינותך תחלק באופן הוגן ותמכור את
16 הבית. האם נכון שהציפיה של אמא היתה למעשה שאתה תחלק לבנים
17 בחלקים שווים כאשר אתם הבנים נושאים באחיות לתת סכום כספי של
18 30,000 ₪ לכל בת, ביחד 90,000 ₪ עבור שלוש בנות?
19 ת. שאמי ביקשה ממני שאני אחתום על הצוואה במאה אחוז, שאלתי אותה
20 איך אני עושה, היא אמרה שהיא סומכת עלי. היא הייתה מחייכת ואומרת
21 שהיא סומכת עלי. שאלתי אותה אם אני צריך להביא משהו היא אמרה
22 שהיא סומכת עלי. היא אמרה לי רק אל תשכח את הבנות. אמרתי טוב ופה
23 זה נגמר.
24 ש. נכון שלבנות סיכמתם לתת 30,000 ₪ לכל אחת?
25 ת. זה היה הרעיון שלי לאמא שלי. היא אמרה אל תשכח אבל לא נקבה בסכום.
26 אני הצעתי סכום, היא צוחקת, היא לא הבינה בשקלים אלא בלירות, היא
27 אמרה שהיא סומכת עלי. היא חזרה על זה הרבה. אמרתי טוב, זה מה שיש
28 ושאני מקווה שהכל יסתדר לטובה.
29 ש. למה התכוונת – נכון שהצפיה שלך פשוט למכור את הנכס, לתת לכל אחד
30 את הרבע שלו ולאחיות מהכסף הזה לתת 30,000 ₪ - האם זו הכוונה שלך?
31 ת. לא זו הכוונה שלי. הכוונה שלי הייתה למלא את הצוואה, אמא שלי לא
32 דיברה על סכומים היא (צ"ל – אמרה) לי אתה תחליט ואני מקבל את
33 ההחלטה. אם אני אמכור את הבית אני אקבל את ההחלטה כמה לתת לכל
34 אחד בשביל גיבוש המשפחה ולא יהיה ריב כמו עכשיו.
35 ש. ואתה מעוניין לכבד את רצונה של האם?
36 ת. תמיד אני מעוניין לכבד אבל לפי דעתי" (עמ' 13 לפרוט' הדיון מיום 15.9.13,
37 ש' 31-12).
38

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 וכן :
- 2 ש" אתה חושב שאימא שלך שהיא סמכה עליך ביקשה לקפח את יתר האחים
3 שלך?
4 ת. היא לא ביקשה שום דבר, היא אמרה שהיא סומכת עלי.
5 ש. כשהיא שמה אותך כמותב בצוואה – היא אמרה שהיא סומכת עליך?
6 ת. כן – היא אמרה שהיא סומכת עלי. ניסיתי למשוך אותה בלשון מה קורה,
7 תתני דעה, היא אמרה שהיא סומכת עלי" (עמ' 43 לפרוט' הדיון מיום
8 18.6.15, ש' 17-21).
9
- 10 53. יצוין, כי האח א' תמך וחזק את עדות התובע כי התובע הוא הבעלים הבלעדי של הנכס מכוח
11 צוואת המנוחה (עמ' 49 לפרוט' הדיון מיום 18.6.15, ש' 11-12) וכי במצב דברים זה אין לו כל
12 ציפייה לקבל חלק מתמורת הנכס (שם, בעמ' 49, ש' 16).
13
- 14 התנהגות הצדדים לאחר פטירת המנוחה:
15
- 16 54. לטענת הנתבעים, התנהלות הצדדים לאחר פטירת המנוחה מלמדת על היות התובע נאמן על
17 המקרקעין אשר תפקידו לחלק את המקרקעין על פי המתווה שפורט לעיל. כך טוענים
18 הנתבעים כי בעצם העובדה שהתובע ניהל עמם משאים ומתנים לחלוקת המקרקעין לאחר
19 פטירת המנוחה תוך גיבוש מסמכים בכתב יש כדי להעיד כי התובע לא ראה עצמו כבעלים של
20 הנכס אלא כנאמן בלבד. עוד טוענים הנתבעים כי בעצם ביצוע תשלומים על ידם למנהל בגין
21 סילוק חובות הרובצים על הנכס ודמי היוון יש כדי להעיד על כך שהצדדים ראו עצמם שותפים
22 בנכס. כן טוענים הנתבעים כי בעצם מגוריהם של הנתבעים במקרקעין לאחר פטירת המנוחה
23 יש כדי להעיד על חלוקת השימוש בנכס בהתאם למתווה לחלוקה שיצרה האם.
24
- 25 55. לאחר בחינת טענות הנתבעים, מצאתי כי דין טענות אלו להידחות. תחילה אציין כי ספק בעיני
26 אם התנהלות הצדדים לאחר פטירת המנוחה עשויה להעיד על קיומו של חוזה נאמנות שנערך
27 לפני פטירת המנוחה ובפרט משהובהר כי מי שיכול ליצור את חוזה הנאמנות היא המנוחה
28 עצמה וכי בענייננו רצונה המפורש והברור של המנוחה בא לידי ביטוי בצוואתה. עם זאת, גם
29 לגופם של דברים דין טענותיהם של הנתבעים להידחות, ואפרט ;
30
- 31 56. ראשית, בנוגע לטענה כי בין הצדדים התקיימו משאים ומתנים לרבות הסכמות בכתב אשר
32 מעידים כי התובע לא ראה עצמו כבעלים של הנכס אלא כנאמן בלבד, אציין, כי עיון במסמכים

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1 שצירפו הנתבעים בתימוכין לטענתם (נספחים ה', ז', ט' ו- ט/2 לתיק מוצגים מטעם
2 הנתבעים) מלמדים בדיוק את ההיפך ;
3
4 בנוגע למסמך "סיכום הבנות בין האחים למשפחת ל'" (להלן: "מסמך הבנות") אשר נושא
5 תאריך מיום 2.7.10 ולטענת הנתבעים נחתם ביום 2.7.12 (נספח ה'), הרי שאין במסמך זה כדי
6 להעיד על קיומם של יחסי נאמנות כלל ועיקר, ואנמק: ראשית, מסמך זה מתייחס לרכישת
7 זכויות ולא על החזקתם בנאמנות ולא בכדי אין בהסכם זה מילה וחצי מילה אודות קיומה
8 של נאמנות כביכול ו/או על היות התובע נאמן על המקרקעין. שנית, מסמך זה מתייחס
9 למכירת החלק הקדמי של המקרקעין לנתבעים תמורת סך של 600,000 ₪ + 45,000 ₪ פיצוי
10 לאחיות, ואין בו כדי לתמוך במתווה החלוקה הנטען על ידי הנתבעים (1/4 לכל אחד מהאחים
11 ו-30,000 ₪ לכל אחת מהאחיות). ניסיונם של הנתבעים "לקרוא" להסכם זה את המתווה
12 האמור תוך ביצוע תשלומי איזון, הוא ניסיון מאולץ שנעשה על רקע ההליכים המשפטיים.
13 שלישית, מסמך זה ממילא בוטל במסמך מאוחר יותר אשר נחתם על ידי התובע והנתבע 1
14 (נספח ז') וכי לדברי הנתבע 1 ביטול המסמך נעשה בשל העדר יכולת כלכלית של הנתבעים
15 לעמוד בתנאיו (ר' עמ' 70 לפרוט' הדיון מיום 2.3.16, ש' 15-19), כך שאין לנתבעים אלא להלין
16 על עצמם.
17
18 בנוגע לטיוטות ההסכמים שנערכו כביכול בין הצדדים (נספחים ט' ו-ט'2), הרי שאין
19 במסמכים אלו כדי לתמוך בטענת קיומו של הסכם נאמנות, אלא להיפך. טיוטות אלו מלמדות
20 כי כוונת הצדדים היתה לערוך עסקת מכר של חלק מהמקרקעין מכוח היות התובע הבעלים
21 של המקרקעין ולפנים משורת הדין. כך, בסעיף 1 לטיוטות ההסכמים נחתם כי "**התובע**
22 **מעוניין לקדם פשרה לפני משורת הדין**". בסעיף 3 נכתב כי התובע הוא "**הבעלים**" של כל
23 המגרש וכי במסגרת הפשרה מעוניין למכור חלק מהנכס לידי הנתבעים. סעיפים 4-6 קובעים
24 תנאים מוקדמים לקיום ההסכם כגון הכשרת בנייה לא חוקית, הריסת המחסן, חבות
25 בתשלומי מס שונים. בסעיף 7 נכתב כי במידה ומי מהתנאים לא יתקיים אין להסכם זה כל
26 תוקף והצדדים מבטלים אותו. בסעיף 8 נכתב כי כל הבנה ו/או הסכמה בעל פה שהיתה קיימת
27 לפני מסמך זה בטלה. בסעיף 9 הוסכם כי ככל שהעסקה לא תצא אל הפועל בתוך 5 חודשים
28 אזי הנתבעים יוותרו מראש על כל טענה כנגד התובע ומתחייבים לפנות את המקרקעין על
29 מנת לאפשר את מכירת הנכס כפנוי. בסעיף 10 לטיוטה נכתב כי מסמך זה יקבל תוקף אך ורק
30 עם חתימת הצדדים, דבר שלא נעשה בפועל. כללמך, טיוטות הסכמים אלו, אשר הנתבעים
31 סומכים ידיהם עליהן, אינם תומכים בטענת הנתבעים לקיומם של יחסי נאמנות אלא בטענת
32 התובע כי ביקש להגיע עם הנתבעים לפשרה למכירת הנכס במחיר מופחת וזאת מכוח היותם
33 אחים ותוך התחשבות במצבם הכלכלי של הנתבעים, אולם בשל אי יכולת כלכלית של

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1 הנתבעים לעמוד בתנאי ההסכם, לא יצא הסכם זה אל הפועל. בנסיבות אלו, ואף בשים לב
2 לאמור בסעיף 9 לטיוטת ההסכמים מנועים הנתבעים מלהעלות כל טענה כנגד התובע בגין
3 הזכויות במקרקעין ועליהם לפנותם על מנת לאפשר את מכירת הנכס כפנוי.
4
5 כמו כן, אני סבורה כי מסמכים אלו, עליהם הנתבעים מסתמכים, וכן עיקרי ההסכמות
6 שפורטו בפרוט' הדיון מיום 6.1.14, אשר לא הבשילו לכדי הסכמים מחייבים, מוכיחים כי בין
7 הצדדים לא היה כל מתווה ברור לחלוקת המקרקעין כל שכן מתווה מוסכם וכי בפועל השתנו
8 כל הזמן ההסכמות בין הצדדים בשל העדר יכולת כלכלית של הנתבעים לעמוד בהסכמות אלו
9 עד כי בסופו של יום בוטלו ההסכמים במסמך הביטול (נספח ז' לעיל). דברים אלו אושרו
10 באופן מפורש בחקירתו של הנתבע 1 כדלקמן:

11
12 ש" . איפה כתוב לחלק?
13 ת. יש הסכמים.
14 ש. אתה אומר שיש הסכמים אני לא ראיתי.
15 ת. עובדה שהוא רצה 1.6 מיליון ₪ כדי לסיים את העניין.
16 ש. איזה מסמכים אתה הגשת לבית המשפט- האם הגשת את מסמכי ההבנות
17 האלה שאני מציג לך?
18 ת. לא זוכר.
19 ש. יש מסמך נוסף מ- 6/8/12 שהוא לא חתום והוספתם הערות. המסמכים
20 לא חתומים.
21 ת. לא חתום.
22 ש. טענת לפני כן שיש מסמכים. מדוע צרפת את המסמכים האלה, אגב הם
23 מסמכים שהיו לצורך מו"מ פשרה. מה רצית להראות פה בהגשת
24 המסמכים האלה לבית המשפט. הגשת מסמכים שהיו לצורך הליך של
25 פשרה.
26 ת. בזמנו, לפני 3 שנים.
27 ש. מה רצית להראות לבית המשפט שהגשת את המסמכים האלה?
28 ת. שאני רוצה להגיע להסדר.
29 ש. זה בית המשפט יודע.
30 ת. אז מה?
31 ש. במסמכים שהגשת - רשום מילה של נאמנות?
32 ת. לא כתוב.
33 ש. כתוב חלוקה שווה?
34 ת. כתוב חלוקה.. מה שזכור לי, כתוב חלוקה שווה אפילו.
35 ש. אני לוקח לדוגמא את סיכום ההבנות בינד לבין י' סעיף 1 (תקריא) (נספח
36 ה'). זה אומר שאתה קונה את החלק הקדמי של המגרש. אתה מאשר
37 שכתוב שאתה וב' מעוניינים לרכוש את החלק הקדמי? אני רוצה לציין
38 שלא כתוב מתנה. אני אראה לך שאתה בהחלט קונה את החלק הקדמי.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 ת. אתה כתבת את זה ?
- 2 ש. לא.
- 3 ת. אני חושב שאתה כתבת את זה.
- 4 ...
- 5 המשך החקירה
- 6 ש. אגב, אני מצהיר שחלק מהרכישה זה לסוג של הנחה ניכרת לטובת
- 7 הנתבעים. כל ההסכמים האלה שהבאת, ב – 4/9 כנראה מסיבה שלא
- 8 יכולת לעמוד בתשלומים של הנכס, ביקשת לבטל את ההסכמות או
- 9 ההבנות שהיו בינד לבין י'. אתה מכיר את המסמך הזה ?
- 10 ת. כן, חתמתי עליו.
- 11 ש. באותו מעמד, גם בהגיונות כדי שלא תישמט לך הטענה שלך, אתה ביקשת
- 12 ממני לרשום את מה שאמרת (מצטט) (נספח ח').
- 13 ת. אתה עו"ד שלו וכותב דברים.
- 14 ש. לגבי סיכום ההבנות הראשון היית אמור לקנות את החלק הקדמי ב –
- 15 690,000 ₪ נכון ?
- 16 ת. כן. זה לא לרכוש, מדובר בהוצאות.
- 17 ש. אבל ההסכם אומר משהו אחר. אמרת ש' ביקש ממך 200,000 ₪ נכון ?
- 18 ת. כן.
- 19 ש. איך שלא מסתכלים על זה אתה רוכש את הנכס בתמורה מסוימת, בשווי
- 20 מסוים. בסופו של דבר אתה משלם כסף. ואני אגיד לך, אם אני לוקח את ה
- 21 – 100,000 ₪ שטענת ששילמת את זה עבור רכישה עתידיה, הרי אנו
- 22 מגיעים לכמעט 1 מיליון ₪. מפנה גם לסעיף 4 למסמך ההבנות מה – 2/7/
- 23 (נספח ה') כתוב שכל הוצאה שתחול תושט על ב' ונ' בלבד. אתה יודע איזה
- 24 הוצאה הייתה אמורה לחול עליך ?
- 25 ת. בסביבות 800,000 ₪.
- 26 ש. ועוד המיליון ₪ שאתה צריך לשלם מגיעים ל – 1.8 מיליון שח ?
- 27 ת. איך הגעת לזה ? הייתה תוכנית למכור מאחורה כי י' לא רצה לקחת על עצמו
- 28 את ההוצאות, הוא רצה את הכסף לכיס. הבאנו קונה ב – 1.3 מיליון ₪ והוא
- 29 לא עשה עם זה כלום.
- 30 ש. אתה יודע כמה הוצאות בגין פיצול קרקע ?
- 31 ת. אין פיצול עושים הסכם שיתוף.
- 32 ש. אתם טענתם לשיטה שמאששת את הגרסה שלך ואני כבר מתחיל להבין
- 33 שאין גרסה. טענתם שיש מתווה, שיטה, אולי השיטה היא כפי שנוסחה
- 34 בפרוטוקול מיום 6/1/2014 ?
- 35 ת. אני אענה. לפני בית המשפט, בהתחלה הוא רצה ממני 350,000 ₪. הלכתי
- 36 לבנק הפועלים והוא בא איתי, העניין סודר, אח"כ הוא בא איתי לבנק
- 37 ירושלים בבני ברק, וכל פעם שהייתי אומר סכום מסוים הוא היה מעלה
- 38 ומעלה. אז אמרתי הצעה אחרת, נמכור את החלק האחורי ואני אעבור
- 39 קדימה לחלק הקדמי וכל ההוצאות יהיו חצי חצי אני והוא.
- 40 ש. אז אין שיטה, הכל משתנה. ב – 6/1/2014 זה אותה שיטה ?

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 ת. לא, זה השתנה. כל פעם השתנו דברים" (עמ' 68 לפרוט' הדיון מיום 2.3.6,
2 ש' 26- עמ' 71, ש' 15).
3
- 4 בנוגע לטענה כי בעצם ביצוע התשלומים מטעם הנתבעים למנהל יש כדי להעיד על כך 57.
5 שהצדדים ראו עצמם שותפים בנכס, אציין כי הגם שמקובלת עלי טענת הנתבעים כי
6 תשלומים אלו בוצעו כחלק מהליכי המו"מ בין הצדדים ולא כדמי שימוש על המקרקעין
7 כטענת התובע, הרי שמדובר בתשלומים שבוצעו לאחר פטירת המנוחה ובמסגרת דין ודברים
8 בין הצדדים לצורך הגעה לפתרון מוסכם. אין בתשלומים אלו כדי להעיד על קיומו של חוזה
9 נאמנות בעל פה בהתאם לרצון המנוחה כל שכן כדי לתמוך בחלוקת המקרקעין על פי המתווה
10 שפורט לעיל. ודוק, התובע אינו מכחיש את העובדה שהצדדים אכן ניהלו מגעים ביניהם על
11 מנת לסיים את המחלוקת בהסכמה ולראיה המסמכים שצירפו הנתבעים, אולם אין חולק כי
12 הסכמות אלו לא השתכללו לכדי חוזה מחייב בעטיים של הנתבעים. משכך, גם אם שולמו
13 תשלומים מסוימים מטעם הנתבעים למנהל כחלק מהבנות אלו אין בכך כדי להעיד על
14 שותפות בנכס ו/או על היות התובע נאמן. מכל מקום, התובע הצהיר כי במסגרת מכירת
15 המקרקעין ישיב לנתבעים את מלוא התשלומים ששילמו עבור המקרקעין בצירוף ריבית ובכך
16 יש ל"רפא" את הנזק שנגרם לנתבעים, ככל שנגרם (ר' עמ' 37 לפרוט' הדיון מיום 18.6.15, ש'
17 31). כן יש לציין כי ממועד פטירת המנוחה ועד היום חלפו 9 שנים במהלכם המשיכו הנתבעים
18 להתגורר בנכס ללא תשלום דמי שימוש, כך שיש בכך כדי לאזן בצורה מסוימת את הנזק
19 שנגרם להם בגין העברת הכספים לטובת התובע, ככל שנגרם.
20
- 21 בנוגע לטענה כי בעצם מגוריהם של הנתבעים במקרקעין לאחר פטירת המנוחה יש כדי להעיד 58.
22 על חלוקת השימוש בנכס בהתאם למתווה לחלוקה שצירה האם, אציין כי הגם שהנתבעים
23 מתגוררים בנכס במשך שנים רבות (ודוק, הנתבע 1 מתגורר בנכס במשך למעלה מ-30 שנים),
24 הרי שמגורים אלו החלו עוד בחיי המנוחה ונמשכו לאחר פטירתה. אין במגורים אלו כדי
25 להעיד כי לנתבעים זכויות בעלות במקרקעין, אלא כי בשל מערכת היחסים הקרובה בין
26 הצדדים, התיר לנתבעים להמשיך ולהתגורר במקרקעין עד שיימצא פתרון מוסכם למחלוקת
27 ביניהם, כפי שהעיד על כך התובע.
28
- 29 מן ההיבט המשפטי:
30
- 31 גם אם היה מוכח קיומו של חוזה נאמנות בעל פה, הרי שלא היה לו כל תוקף, לאור היותו נוגע 59.
32 לירושתה העתידית של המנוחה מבלי שנערך בצוואה. חוק הירושה קובע כי הסכמים בדבר
33 ירושתו עתידית של אדם- בטלים. ירושה אינה ניתנת לביצוע באמצעות חוזה, אלא באמצעות

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 צוואה בלבד. הטעם לכך הוא שמירה על רצונו החופשי של המצווה להחליט עד יום חייו
2 האחרון על ייעוד רכושו לאחר פטירתו. כך קובע סעיף 8 לחוק הירושה:
3
4 **8". (א) הסכם בדבר ירושתו של אדם וויתור על ירושתו שנעשו בחייו של**
5 **אותו אדם – בטלים.**
6 **(ב) מתנה שאדם נותן על מנת שתוקנה למקבל רק לאחר מותו של**
7 **הנותן, אינה בת-תוקף אלא אם נעשתה בצוואה לפי הוראות חוק**
8 **זה".**
9
10 .60 בענייננו, נשאלת השאלה מהו דינו של חוזה נאמנות שנועד לצאת לפועל עם פטירת המנוחה.
11 האם חוזה כזה הוא בכלל "הסכם בדבר ירושתו של אדם" הבטל לפי סעיף 8 לחוק הירושה?
12 או שמא באמצעות יצירת הנאמנות נמלט חוזה זה מגדר "חוזה ירושה"?
13
14 .61 שאלה זו נדונה לאחרונה בבע"מ 7033/15 פלוני נ' פלוני (פורסם במאגרים, 1.9.16). כבי' השופט
15 הנדל בהתבסס על פסקי הדין בעניין ע"א 5825/92 עזבון המנוחה אסתר מיפלד נ' מסדר בני
16 ברית (פורסם במאגרים, 21.3.94) וע"א 4660/94 היועץ המשפטי לממשלה נ' לישיצקי, פ"ד
17 נה (1) 88 (2001) אשר דנו בנאמנות שלאחר המוות, קבע כי דין חוזה הנאמנות אינו כדין
18 "צוואת נאמנות", היוצרת הקדש וכי כאשר הפסיקה הכירה בנאמנות שלאחר המוות, היא
19 עשתה זאת מכוח הקדש שנוצר בצוואה בלבד. בנסיבות אלו, חוזה נאמנות רגיל כמו הנטען
20 בענייננו גם אם היה מוכח, לא היה יכול לעמוד מבחינה משפטית וממילא לא היה לו כל תוקף
21 לאחר פטירת המנוחה. מסקנת זו מתחזקת ביתר שאת לנוכח העובדה כי בענייננו צוואת
22 המנוחה היא צוואה ברורה ופשוטה. צוואה זו קובעת באופן ברור כי כל רכושה של המנוחה
23 יעבור לידי התובע ואין בה כל אזכור של מינוי התובע כנאמן או של חלוקת המקרקעין על פי
24 המתווה שפורט לעיל. להווי ידוע, כי ככל שהמנוחה היתה חפצה להורות לתובע לחלק את
25 המקרקעין על פי המתווה הנטען, היתה עושה זאת במסגרת צוואתה. אולם המנוחה לא עשתה
26 כן והורישה את כל רכושה לתובע ובכלל זה הקנתה לו את זכות ההחלטה הבלעדית להעביר
27 חלק מהרכוש לאחים ולאחיות על פי שיקול דעתו הבלעדי. יתר על כן, המנוחה הגדילה וכתבה
28 בצוואתה כי **"אני מבקשת מכל בני משפחתי כי יעשו הכל, כדי שרצוני זה, האחרון, יבוצע**
29 **במלואו וכי צוואתי זו תקויים כלשונה"** (סעיף 2 לצוואה). בנסיבות אלו, משהודו הנתבעים כי
30 אין בדעתם לתקוף את צוואת המנוחה ומשטענתם בנוגע לקיומו של חוזה נאמנות בעל פה
31 סותרת באופן מפורש את האמור בצוואה, הרי שיש בכך כדי לסתום את הגולל על טענתם
32 בדבר קיומו של חוזה הנאמנות בעל פה אשר תחולתו לאחר פטירת המנוחה.
33
34
35

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

יצירת נאמנות על פי כתב הקדש :

62. המונח "הקדש" מוגדר בחוק הנאמנות כ"הקדשת נכסים לטובת נהנה או למטרה אחרת" (סעיף 17 לחוק). למעשה, מדובר בסוג של נאמנות פרטית, כהגדרתה בסעיף 1 לחוק, אך בשונה מחוזה דו צדדי המאפיין חוזה נאמנות, הרי שנאמנות על פי כתב הקדש מהווה פעולה חד צדדית של יוצר הנאמנות. יצירה כזו אפשרית רק על פי אחת הדרכים הקבועות בסעיף 17 לחוק הנאמנות הקובע כך :

"17. (א) הקדשת נכסים לטובת נהנה או למטרה אחרת (להלן-הקדש) טעונה מסמך בכתב (בחוק זה – כתב הקדש) שבו מביע יוצר ההקדש את כוונתו ליצור הקדש וקובע מטרותיו, נכסיו ותנאיו, והמסמך הוא אחד מאלה :

(1) כתב חתום בידי יוצר ההקדש בפני נוטריון ;

(2) צוואה של יוצר ההקדש, למעט צוואה בעל-פה ;

(3) הוראת תשלום לענין סעיף 147 לחוק הירושה, תשכ"ה – 1965.

(ב) תחילתו של הקדש היא עם העברת השליטה בנכסי ההקדש לידי הנאמן".

63. כנלמד, החוק מאפשר שלוש דרכים ליצירת "הקדש" כאשר שתיים מהן מאפשרות יצירת הקדש שייכנס לתוקפו רק לאחר מיתה, ואחת – בחיים. בעוד יצירת הקדש בין חיים תיעשה בכתב נוטריוני, הקדש לאחר מיתה ייעשה בצוואה או בהוראת תשלום על פי סעיף 147 לחוק הירושה. עינינו הרואות, שהחוק אינו קובע את החוזה כאחת מהדרכים המקובלות ליצירת "הקדש" – לא לאחר מיתה ולא בחיים, ומשכך – טענת הנתבעים בנוגע לקיומו של חוזה נאמנות בעל פה שנועד להיכנס לתוקפו לאחר פטירתה של המנוחה, אינה יכולה לעמוד. יתר על כן, בענייננו ערכה המנוחה צוואה, בה ציוותה את כל רכושה לתובע וזאת ללא סייג. בצוואה זו לא הקימה המנוחה כל "הקדש", כך שאין גם בצוואת המנוחה על מנת לסייע לנתבעים בעתירתם.

64. לסיכום, לנוכח כל האמור לעיל – שוכנעתי כי הנתבעים לא הצליחו להוכיח את טענתם אודות חוזה נאמנות בעל פה שנוצר בחייה של המנוחה, ודין טענה זו להידחות.

האם קיימת זכות לתובע להורות על פינוי הנתבעים מהמקרקעין :

65. משדחיתי את טענת הנאמנות, קמה זכותו של התובע לפנות את הנתבעים מהנכס.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

1
2 אולם, בד בבד עם קביעה זו לא ניתן להתעלם מדברי התובע עצמו אשר שב ואישר כי הגם .66
3 שהמנוחה העבירה אליו את מלוא הבעלות בנכס, ביקשה ממנו כי ידאג לאחיו ואחיותיו
4 ויעביר להם חלק מהתמורה וזאת על פי שיקול דעתו הבלעדי (ר' עדותו בעמ' 12 לפרוט' הדיון
5 מיום 15.9.13, ש' 27; עמ' 13, ש' 17-20, ש' 27-29 וש' 31; עמ' 14, ש' 15-21; עמ' 22 לפרוט'
6 הדיון מיום 4.9.14, ש' 2-5, ש' 7, עמ' 23, ש' 4-5, ש' 10, ש' 21, ש' 29-30; עמ' 40 לפרוט' הדיון
7 מיום 18.6.15, ש' 29, עמ' 43, ש' 4-5, ש' 18, ש' 20-21). יצוין, כי גם בסיכומיו חזר ואישר
8 התובע כי "לאחר שימכור את הנכס לכל המרבה במחיר, הוא יתן לאחיו עזרה כספית כפי
9 ראות עיניו ולפי שיקול דעתו הבלעדי" (ר' סעיף 49 לסיכומים). כן לא ניתן להתעלם מכך שעל
10 יסוד דברי התובע התנהלו בין הצדדים משאים ומתנים רבים לרבות בין כותלי בית המשפט
11 לצורך מציאת פתרון מוסכם למכירת חלק מהמקרקעין לידי הנתבעים. גם אם משאים
12 ומתנים אלו לא הבשילו לכדי הסכם מחייב וזאת בהעדר יכולת כלכלית של הנתבעים לעמוד
13 בהסכמות שגובשו, יש בהם כדי להעיד על רצונו של התובע לצקת תוכן לבקשת האם ולהביא
14 למצב בו הנתבעים יקבלו חלק מהמקרקעין. בנסיבות אלו, אני סבורה כי שורת הדין והצדק
15 מחייבת את התובע לממש את הצהרותיו כלפי הנתבעים להעברת חלק מתמורת המקרקעין.
16 בענייננו, גם אם אין מדובר בחובה משפטית אשר ניתנת לאכיפה, מצופה מהתובע לפעול כן
17 מטעמים של תום לב, הוגנות ויושר.

18
19 כמו כן, לנוכח העובדה כי בהתאם להסכמות שגובשו בעל פה בין הצדדים בעל פה שילמו .67
20 הנתבעים תשלומים שונים למנהל בגין המקרקעין, ולאור הצהרת התובע כי בכוונתו להשיב
21 לידי הנתבעים כספים אלו, אני מורה לתובע להשיב לידי הנתבעים את מלוא הכספים ששולמו
22 על ידם למנהל כמפורט בסעיף 12 לפסק הדין, וזאת מתוך הכספים הראשונים שיקבל בגין
23 תמורת המקרקעין. כספים אלו יישאו הפרשי הצמדה וריבית כדין ממועד התשלום ועד למועד
24 קבלת הכספים בפועל.

סוף דבר :

25
26
27
28 68. אשר על כן, מכל הטעמים שפורטו לעיל, אני מורה כדלקמן :
29
30 א. אני מורה על סילוק ופינוי הנתבע 3 מהמקרקעין לאלתר.
31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 49021-06-12

עותק לפרסום

- 1 ב. בכל הנוגע לנתבעים 1 ו-2 מתקבלת התביעה באופן שהנתבעים יפונו מהמקרקעין בתוך
2 90 ימים מהיום.
3
4 ג. מהכספים הראשונים של תמורת הנכס ישיב התובע לנתבעים את הכספים ששילמו
5 למנהל מקרקעין ישראל כמפורט בסעיף 12 לפסק הדין לעיל וזאת בצירוף הפרשי הצמדה
6 וריבית כדין ממועד התשלום ועד למועד קבלת הכספים בפועל.
7
8 ד. בנוגע להוצאות ההליך – חרף התוצאה, לאחר ששקלתי בדבר ועל מנת לא להסלים את
9 היחסים בין הצדדים - לא עשיתי צו להוצאות.
10
11 ה. ניתן לפרסם בהשמטת פרטים מזהים.
12
13 69. המזכירות תמציא פסק הדין לב"כ הצדדים.
14
15 70. תמ"ש 49021-06-12 – ייסגר.
16
17 ניתן היום, ה' חשוון תשע"ז, 06 נובמבר 2016, בהעדר הצדדים.
18

ורד שביט פינקלשטיין, שופטת

19
20
21
22
23
24
25
26
27
28